

Ing., aut. Arch. Pavel Valtr, ekolog, krajinář, urbanista, UrbioProjekt plzeň, soudní znalec v oboru ochrana přírody a ekonomika

Ekologické vazby klimatických změn a udržitelný vývoj v praxi

Motto: Stav planety je závislý na člověku a člověk je závislý na ní. Zdravá příroda podmiňuje zdravé lidi.

Globální pohled

- Země se otepluje a vysušuje v závislosti nejen na postavení Země a činnosti Slunce, ale i antropogenních činnostech: skleníkovém efektu (spalováním fosilních paliv zvýšené uvolňování CO₂, CH₄ aj. tzv. skleníkových plynů) a nepříznivými proměny biosféry (likvidace lesů - biologické pumpy)

- Trvale výrazně ubývá podíl ekologicky stabilizujících biomů, zejména tropických pralesů, wetlandů / mokřadů a extenzivně pastevně využívaných horských trvalých travních ploch, ale i živých korálových útesů, tedy celkově těch, na něž je vázána největší biologická diverzita

- Dochází k rychlému zvyšování počtu obyvatel (směrem k 10 mld., což je pokládáno za kritické) a protikladnému množství potravy, což zejména v tropických oblastech znamená přímou i nepřímou devastaci zejména zoologické, ale i floristické části bioty

- Rychle se rozšiřuje podíl urbanizovaných městských ploch, zejména megapolí (měst nad 10 mil. obyvatel) a dalších metropolí (měst nad 1 mil. ob.) s tepelnými ostrovy, rozšiřují se plochy „průmyslového“ zemědělství (plantáží či zblokovovaných honů při současné likvidaci lesů i tzv. rozptýlené zeleně), ale i těžební plochy nerostů

- Dochází ke zrychlenému tání ledovců, ke zvyšování hladiny oceánů a výhledovému zatápění největších městských sídel, které jsou převážně lokalizovány na pobřeží, k oteplování mořské vody a potencionálním změnám mořských proudů, dochází k rozmrzání permafrostu a uvolňování metanu

- **Vysychají povrchové i podzemní zdroje vody**, omezuje se dostupnost pitné vody, která je základní podmínkou života na Zemi

- Zvyšuje se množství požárů a to i z blesků bez deště

- Rychlé se rozšiřují pouště - dnes tvoří asi 30 % souše, ročně jich přibývá cca 120 tis. km² a rozšiřuje se zaselování půd i vod, tedy pokud nezvládneme poušť, poušť zvládne nás.

Nezbytné je sledovat ozdravení celistvých koloběhů vody v biofyzikálních a biochemických souvislostech ekosystémů (biotická pumpa) jako základ udržitelného metabolismu krajiny, přijatelného klimatu a nezbytnou podmínku života (vč. její recyklace). Nutné je omezovat fosilní paliva na úkor alternativních energií (fotovoltaika na střeších, větrná energie, elektromobily) a také vytváření „tepelných ostrovů“ megapolí, potřebné je rozšiřovat veřejnou dopravu na úkor individuální.

Evropská unie

Evropská unie si jako základní cíl vymezila udržitelnost environmentální, ekonomickou i sociální. Toto však reálně ani koncepčně nezvládá, neboť někteří vedoucí aktéři (L. Míko) nezodpovědně ideologicky požadují jen bezzásahové přírodní procesy, které díky vzrůstajícím stresovým faktorům vedou k ekologické neudržitelnosti oproti potřebnému světově vědeckému managementu ekosystémové asistence. Kdosi „stanovil“, že v územích někdejší „železné opony“ býv. východní Evropy se má vyrobiť „divočina“.

Česká republika

V důsledku klimatických změn se území ČR přibližuje k mediteránně suššímu a teplejšímu klimatu, dochází k aridizaci nejen aglomeračních oblastí a také k větším srážkovým výkyvům.

V důsledku klimatických změn způsobují základní ekologická ohrožení dlouhodobá sucha (2015 - nedostatek vody a požáry), ale i přívalové deště s rozsáhlými povodněmi (2002, 2012). MŽP se škodlivou ideologií bezzásahovosti přírodních procesů, k nimž patří povodně, sucha, požáry,

vichřice, epidemie, není racionální strategií, územní plánování rovněž tuto problematiku nereflektuje. V globálních souvislostech je možno ideologickou výrobu virtuální kulisové divočiny s přechodem na ekologicky nestabilní degradované aridní lesostepní plochy označit za zločinnou. V rámci nového programového období EU 2014 - 2020 vznikají nové dotační operační programy, avšak postižené rezortismem a v rezortu MŽP ideologií bezzásahových přírodních procesů, proto by bylo vhodnější hlavní část adaptačních managementů krajiny, např. vodohospodářské problematiky vést v OP Ministerstva zemědělství. MŽP v uskutečňované „ochraně přírody“ přehlíží Úmluvu o biologické rozmanitosti a nutný ekosystémový management, potřebný management chráněných biotopů EVL, Ramsarskou úmluvu (o mokřadech), Evropskou úmluvu o krajině, vymezené Biosférické rezervace UNESCO i protipovodňovou ochranu a ochranu proti suchu. Zatím ČHMÚ sleduje klimatické, půdní a hydrologické sucho MŽP a a Vláda „akčně“ připravuje pro tento rok přípravu realizace nespécifikovaných opatření ke zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody. Proto navrhuje řadu následujících adaptačních a mitigačních (zmírňujících) opatření, zejména snižování energetické náročnosti a omezování spalování fosilních paliv.

Ve městech se bude měnit mikroklima v obytném interiérovém i exteriérovém prostředí ještě výrazněji než ve venkovské krajině, což znamená potřebu adaptovat se, např.:

- sevřenější blokovou zástavbou, tedy ne rozvolněnou, omezováním „satelitní“ výstavby v krajině
- stavěním úsporných, energeticky „pasivních“ domů
- prováděním tepelných izolací domů, úpravami oken zmenšením, stíněním (slunolamy), samozatmavitelností
- zlepšením větráním objektů (větrné „růžice“ původně známé z některých arabských oblastí)
- trasováním komunikací mimo údolní svodnice vody, příp. estakádní přechod či hráz jako zdrž
- recyklací vody - opětovné využití použité pitné jako „užitkové“
- jímáním dešťové vody např. na zahradách (dnes již běžně v Austrálii či jižní Africe)
- umožněním zasakování (infiltrace) srážkových vod dostatečným podílem „zeleně“
- rozšířením používáním zeleně i na konstrukcích domů - svislých fasádách a na střeších
- koncepčním vytváření „zelené infrastruktury“ v sídlech, např.:
  - dostatečným podílem zeleně u stavebních objektů
  - racionálním vytvářením veřejných prostranství s bohatou adaptabilní stromovou zelení
  - změnou vegetačního sortimentu, neboť budou obtížně přežít i některé domácí druhy (např. odrostlé původní břízy, lípy, javory), budou usychat nové výsadby bez závlaky). Proto je nutné rozšiřovat suchomilné duby (vč. úzkokorunných cv.), ale někde i dnes ojediněle pěstované, ekologicky validní, introdukované druhy, např.: lípa stříbrná / *Tilia tomentosa*, (dnes např. na Václavském náměstí místo původních domácích), jertlín japonský / *Sophora japonica*, katalpa trubačovitá / *Catalpa bignonioides*, platan javorolistý / *Platanus x acerifolia*, jírovec maďal / *Aesculus hippocastanum*, jinan dvoulaločný / *Ginkgo biloba*, avšak nutné je sledovat invazivnost některých druhů (např. trnovník akát / *Robinia pseudoacacia*, pajasan žlaznatý / *Ailanthus glandulosa*, javor jasanolistý / *Acer negundo*). Také v okrasných parterech bude třeba používat zejména suchomilné (xerofytní) keře a byliny, třeba také sledovat neinvazivnost (kustovníci cizí / *Lycium barbatum*, křídlatky / *Reynoutia* sp., bolševník velkolepý / *Heracleum mantegazzianum*, zlatobýl / *Solidago*, netýkavka žlaznatá / *Impatiens glandulifera*) a nealergentnost, (další ohrožení však spočívají např. z možnosti hybridizace s domácími druhy či zavlečení patogenů).

V krajině je třeba respektovat Evropskou úmluvu o krajině, dochované kulturní a přírodní dědictví, zkušenosti z posledních povodní i sucha (úhyny vodních živočichů: ryb, raků, mihulí ..., nedostatek vody pro hospodářská zvířata s nutností jejich porážky, přičemž bude nutno adaptaci na klimatické změny směřovat zejména k udržitelnému vodnímu režimu - nestačí pouhé zpracování seznamu k.ú. ČR ohrožených suchem!, nutné je zachování biologické diverzity - která ideologickou sukcesní bezzásahovostí (s vyloučením pastevních býložravců) se prudce snižuje, ale i půdní úrodnosti a vodní sorpce či zachování tradičních krajinných hodnot:

- zajišťovat příznivou strukturu krajiny (tradiční protierozní struktura, vhodná delimitace kultur)

- sledovat ekologicky udržitelné zemědělství, agroenvironmentálně-klimatická opatření, standardy GAEC, vč. udržení či zlepšení absorpce vody v půdě (která se tristně snížila), historické terasování polí, zajištění vodních nádrží, organické hnojení, příp. „nové“ plodiny (topinambur, mák), či postupnou transformaci výrobně náročných živočišných proteinů (masa a mléka) za rostlinné, omezení předpisů EU na „krásu plodů“ aj.

- chránit vodní zdroje, zejména v oblastech CHOPAV, ale i ZCHÚ

- revitalizovat rašelinné biotopy jako zásadní retenční vodohospodářské plochy (na Šumavě po ideologicky podporované bezzásahové disturbanci 40 km hřebenových smrčín rychle vysychají), horských oblastech bude vhodné rašelinné půdy zavodnit (v ČR byly v minulosti zmapovány)

- zachovávat a revitalizovat mokřady, tůně, biologické nádrže, remízy a rozptýlenou krajinnou zeleň (narušené zejména velkoplošnými melioračními odvodněními a likvidací tzv. dočasně nevyužívaných půd - DNP prostřednictvím „státní ochrany přírody“) a racionalizovat funkci komunikačních lemů

- zajistit revitalizaci rybníků a jejich soustav a doplnění vodních ploch (vč. obnovy vodních zdrží na Šumavě a zajištění potřebných v Brdech, které ideologové bezzásahových přír. procesů zamítají, zatím již umožňují v krajině malé vodní nádrže (objem do 2 mil. m³ a max. hloubka 9 m)

- racionalizovat funkci velkých vodních nádrží, příp. doplnění, jako nutnou akumulaci k zajištění udržitelných vodohospodářských potřeb (jinak již většina měst byla bez vody, v r. 2015 měla většina toků pouze desetinový průtok) a prověřit realizaci nových lokalit akumulace povrchových vod (LAPV - zatím zůstalo 105 lokalit)

- zajišťovat revitalizaci vodních ploch i jejich průtočnost či retenční schopnost

- zajišťovat revitalizaci vodních toků a obnovu některých rozlivových území příp. zanášení koryt (vč. vysychání návazných lužních lesů) pomocí kamenných (bystřinných) přehrázek

- zvyšovat retenční schopnosti krajiny

- zajišťovat protipovodňovou ochranu jednoduchou výstavbou kaskád malých retenčních vodních zdrží s částečnou trvalou zátopou (např. 10-20 %) a značným efektem dočasného zachycení přívalových vod (a následně postupného upouštění) a to v jednotlivých dílčích povodích (krajinných segmentech, např. do 50 km², neboť suché poldry bývají při přívalovém dešti protrženy) a k tomu zajistit i potřebnou legislativu

- realizace umělých mokřadů k čištění odpadních vod

- uplatňovat rozebíratelné ochranné hráze při průtoku větších toků přes velká sídla (Labe ve Hřensku při povodni zvýší hladinu až o 10 m), pouze v ojedinělých nezbytných případech budovat trvalé ochranné hráze

- řešit transformaci na nízkouhlíkovou zemědělskou a lesnickou výrobu, ukládat CO₂ nejen ve kmenech lesních dřevin, ale i v podzemních skladech.

V lesích, vzniká rozsáhlá potřeba adaptace na klimatické změny a zachování příznivého vodního režimu, zejména potřebné:

- hospodářské, převážně monokulturní lesy převádět na relativně přírodní skladbu (příp. vhodnými ekotypy, avšak ve vazbě na klimatické změny) při sledování multifunkčních funkcí

- lesy v CHÚ převádět světově vědeckým ekosystémově asistenčním managementem na přírodě blízké (bezzásahová přírodní obnova je možná pouze u „přírodní struktury“ porostů s vhodnou druhovou, věkovou a prostorovou skladbou, ekologicky validní, přičemž na Šumavě naoktrojovanou bezzásahovostí dochází k mezoklimatickým a vodohospodářským fatálním dopadům), sledovat zajišťování ekosystémových služeb (vč. vazbu uhlíku, což bylo narušeno rozpadem původně „klimaxových, pak nepřírozených smrčín“) a úzkostlivě chránit genofond pralesových torz (který byl hazardně likvidován ideologickou bezzásahovostí) a nevyklouzat z nich turisty a obyvatele (neboť jejich spoluúčast je předpokladem úspěšných změn)

- zajišťovat funkčnost Chráněných oblastí přirozené akumulace vod (zatím je silně narušována)

- provádět opatření proti škodám dlouhým suchem, ale i erozní aj. degradaci půd

- provádět opatření proti extrémním škodám hmyzími škůdci

- postupně adaptovat lesy na výškový posun vegetačních stupňů / pásem (Buček A.)

- zvažovat „náhrady“ za endemické, u nás ekologicky nestabilní smrky ztepilé / Picea excelsa

(vyžadující vláhu v půdě i ovzduší, na Šumavě dále přirozeně nad 1250 m, tj. 1885 ha a přechodově od 1100 do 1250 m n.m, tj. cca 17,5 tis ha)

- nutné bude rozšíření suchu odolnějších buků, dubů, borovic, ale i modřínů / Larix europaea (na Šumavě doposud „puristicky“ odmítaných jako neautochtonní, běžné v Alpách, Karpatech i Hrubém Jeseníku) či u nás velmi dobře a rychle rostoucích introdukovaných douglasek / Pseudotsuga douglasii (jež není expanzivně konkurenční a byla u nás před dobou ledovou)

- zajišťovat revitalizaci rašelinišť (někdejší, byť těžená, s pozůstatkovou vodní plochou mívají velkou biologickou diverzitu)

- zajišťovat obnovu pohotovostních vodních ploch - klauz (na Šumavě ideologicky zlikvidovaných, neboť to jsou antropogenní díla)

- zachovávat příznivý celkový podíl lesů (dnešních 33 % případně zvýšit až na 35 %)

- rozvinout požární ochranu lesů: Šumava již 2x zahořela, v okolí Plzně byly v r. 2015 tři větší lesní požáry (s nimi byly získány i prvotní zkušenosti jak na ně), cyklické jsou v Austrálii (79 % lesů tvoří eukalypty), v NP parcích USA je sofistikovaná ochrana (po požáru NP Yellowstone, kde však byly původní přírodní porosty schopné obnovy)

- omezit neopodstatnělé rozšiřování ploch Natura 2000, zejména Ptačích oblastí a racionalizovat management EVL, ne petrifikovat nesmyslnou bezzásahovost, která je v rozporu udržitelnou dynamikou života.

V ochraně přírody je nezbytné skončit s uskutečňovanou (primitivně naivní) prvoplánovou ideologií bezzásahových přírodních procesů k „výrobě virtuální kulisové divočiny“ v CHÚ kolonizovaných území, která rozvrací tradiční ekologickou stabilitu, přičemž na Šumavě již přinesla rozsáhlé škody: cca 100 mld Kč a cca 20 tis. ha odumřelých lesů, ale i likvidace geneticky bank zachovaných pralesních torz, přičemž výhled směřuje k degradaci rozvrácených porostů směrem k lesostepi. Ideologická slepota kariérních osob nevnímá celostní / holistický pohled, širší a zpětné vazby a zejména globální souvislosti a dokonce nemá zájem provádět management k zachování chráněných biotopů EVL. Stačí ponaučení z blízkého mediteránního Středomoří, kde zlikvidované stálozelené dubové, cedrové, vavříňové či borovicové lesy se bezzásahovostí již neobnovily, v lepším případě vznikly trnité křovinaté macchie. Jiné ponaučení nám poskytuje Švýcarsko, kde jim můžeme jejich přírodu závidět, přičemž jim stačí citlivé harmonické soužití s přírodou a pouze jeden národní park (další již nechtějí). Současné MŽP vedené R. Brabcem, díky spolupráci s lukrativně placeným Hnutím Duha (J. Bláha), AOPK (F. Pelc) a vnucovatelem divočiny (P. Hubený), připravuje jednoúčelovou novelizaci zák. o ochraně přírody a krajiny k většinovému rozšiřování bezzásahové výroby virtuální divočiny ve zkolonizovaných kulturních územích (a to bez účasti místních komunit)! Světově nejceněnější Biosférické rezervace UNESCO jsou u nás pouze „nálepkou“ a dokonce nejsou ani vedeny v ústředním seznamu MŽP. Pro chráněné biotopy/habitaty Natura 2000 tzv. Evropsky významných lokalit je třeba provádět světově vědecký biotopový asistenční management odpovídající klimatickým změnám a území převádět do naší legislativy (tak jak to bylo při jejich vymezení stanoveno). Zatím, díky ideologické bezzásahovosti, je úspěšně likvidována řada evropsky chráněných biotopů, např. květnaté horské louky s vysokou botanickou i zoologickou biodiverzitou (terestrické orchideje, hořce, hořečky ..., motýli ...). Pokácené mohutné suché kmety v šumavském experimentu, ležící přes cesty, zamezují pohybu většiny větších zvířat (ale i turistům na někdejších trasách, což asi byl základní úmysl), přitom proklamované „hnojivé“ zetlení ve vyschlých habitatech je možno uvažovat až v horizontu 100 let. Vymezené Ptačí oblasti postrádají smysl, neboť jednotlivé druhy avifauny snadno přelétnou do vyhovujících lokalit. V NP i CHKO Šumava je spekulativně využívána ochrana ustupujícího severského ptáka tetřeva, který, pokud ho někdo nehoní, si na člověka zvykne (imprinting). Tetřev kdysi žil i na Plzeňsku, donedávna byl loven i na Šumavě. Díky vnucené bezzásahové rigidní ochraně Šumava odumírá, takže nechráněné Pošumaví je dnes biologicky výrazně významnější. Skutečná ochrana přírody je odvislá od spolupráce s obyvateli a zajištění výchovně-vzdělávacích potřeb v samotné chráněné přírodě, ne vyhánění obyvatel a turistů.

Nezbytnou nutností je vnímání stresových faktorů kli. změn a realizace adaptačních a mitigačních managementových ekosystémových opatření k zajištění ekologicky udržitelného vývoje i v rámci odpovídajících „operačních programů“, které budou sledovat nejen „přírodě blízká“ opatření. Ideologicky naoktrojovaná mantra „příroda si sama pomůže“ je nezodpovědný hazard současně uskutečňované „ochrany přírody“ MŽP ČR!

Zvrácené ideologie

(pojednání navazuje na rozhovor s Pavlem Valtrem pro Parlamentní noviny 3.10. 2015 viz níže)

Záměr zřízení „třetí říše“ ve východní Evropě

Postupně umírají pamětníci fašistické ideologie, jejímž záměrem bylo zřídit ve východní Evropě novou světovou říši „z nadřazené nordické nacistické rasy lidí“, nevhodní byli potichu fyzicky likvidováni (v koncentračních táborech s hesly Arbeit macht Frei), příp. docházelo na nich k pokusům jako u zvířat, dokonce byly zřízeny uzavřené „oploďnovny“ z českých žen, pomocí nichž měli nacističtí vojáci na propustce „vyrábět novou generaci“.

Záměr zřízení „divočiny“ ve východní Evropě

Pamětníkům nutně vyvstává analogie při současně **vnucované „výrobě virtuální divočiny“** ve východní Evropě. Původní „vědecké“ označení nedotknutelných horských smrčín Šumavy „unikátní klimaxové horské smrčiny“, bylo náhle „vědecky“ změněno na „*nepřirozené porosty*“, které je „nutno přírodními procesy co nejrychleji nahradit přírodními“. Došlo k tomu v důsledku plíživě uplatňované bezzásahové ideologie, která se u nás začala realizovat od okamžiku, kdy se Zelení stali vládní stranou a měli svého ministra Bursíka, pomocí záměrně rozšířené kůrovcové epidemie převáděny na „přírodní“ porosty. Podle této ideologie je nutno prioritně chránit přírodní procesy, mezi něž patří povodně, sucha, epidemie škůdců, vichřice či požáry. Pomocí nich nám následně milostivá příroda nadělí jedinečné přírodní porosty, což bylo dále ještě nakombinováno požadavkem výroby divočiny s predátory (vlky a medvědy). Na počátku zavádění této ideologie docházelo ještě k vyhrožování některým odpůrcům, postupně tato kariérní skupina „bezzásahovců“ ovládla vedoucí pozice v segmentech, kde se rozhoduje o uskutečňované „ochraně přírody“ a tak „nepřízpůsobiví“ v citlivých segmentech přišli o práci. Asi je vhodné připomenout blízkou ideologii rastafariánů z Jamajky, která požaduje také jen přírodní procesy, kdy jejich protagonista, prorok a zpěvák Bob Marley (známý rozšířením hudebního stylu reggae) zemřel ve 36 letech, protože nechtěl zasah do svého těla. **Tito ideologové nemají vědecky opodstatněné argumenty, postrádají dlouhodobé světové zkušenosti, mají pouze virtuální vizi, která je v současných stresových podmínkách naprosto nerealizovatelná! Proč současní ideologové zavírají oči před rychlým rozšiřováním dezertifikace Země a před reálným vývojem v blízkém Středozeří (kde byly zlikvidovány cenné mediteránní stálozelené lesy vavříňové, cedrové, dubové či borové, ale příroda je sama již neobnovila - v lepším případě vznikly trnité křovinaté makchie), ale i ve všech světadílech, kde zkulturněné biotopy po opuštění hospodaření nepřešly v žádoucí přírodní biotopy, pouze v degradované plochy s převahou expanzivních a invazních taxonů, příp. patogenů! Dochází tak k rozsáhlé ekologické destabilizaci stále větších území, čemuž účinně pomáhá i dezinformační ofenziva. Žel jedná se pouze o země východní Evropy (kde probíhalo poslední krvavé válčení), proto je nutno se ptát či zájem tito ideologové bezzásahovosti prosazují?!**

Naše demokracie selhává, což dokumentují masové protestní pochody

- proti uskutečňované „ochraně přírody“ naoktrojovanou rozsáhlou, fatálně škodlivou a partyzánsky rozšiřovanou výrobou ekologicky nestabilní „virtuální divočiny“ bezzásahovými přírodními procesy, ke kterým patří povodně, sucha, epidemie škůdců, vichřice či požáry,
- dále proti fatálnímu narušování vyhlášené vodohospodářské funkce Šumavy - **CHOPAV**, zejména vysušování rašelinišť a dalších vodních zdrojů, po záměrném odumření „nepřirozených“ hřebenových smrčín v délce 41 km
- i proti rozsáhlému zneprístupňování Šumavy pro turisty a proti vyhánění obyvatel, zejména likvidací možností jejich obživy.

Masové protestní pochody se uskutečnily

- **18. 7. 2015** k **Modrému sloupu pod Luzným** (byť po silnici, byla fanatikem divočiny „gubernátorem“ Šumavy P. Hubeným nepovolena, oproti povolenému

volnému pobíhání aktivistů Hnutí Duha po chráněných rašeliništích
a navržena výstražná pokuta 2 mil. Kč)

- 19. 9. 2015 k býv. Juránkově chatě u Svarohu
- 26. 9. 2015 k prameni Vltavy.

Snad je vhodné uvést, že od husitských bouří nedošlo k takto masovým pěším protestům v přírodě. Zatím se uvedených tří podzimních demonstrativních protestů, které vedly k hraničnímu hřebeni Šumavy, zúčastnilo asi 700 lidí. Opravdu si pár kariérních ideologů, kteří nejsou schopni nebo ochotni vnímat celistvost problematiky, může dovolit likvidovat dochované přírodní hodnoty pro výrobu degradované, ekologicky nestabilní „virtuální divočiny“ a to proti vůli většiny obyvatel, v tichém zájmu západoevropských exponentů?!

Naše společnost je medii dlouhodobě sofistikovane masírována, o tom, že „výroba divočiny“ bezzásahovými přírodními procesy na Šumavě příznivě probíhá, žádná oponentura se nepřipouští. Naprosto povrchní soudy jsou zcela nekompetentní. Díky suchému a teplému období je predikována příznivá situace pro množení kůrovce a na druhé straně oslabení stromů, zejména sníženou transpirací a sníženou schopností zalít pryskyřičným proudem zavrtané kůrovce a tedy **fatální ohrožení lesů nejen na Šumavě, ale i v dalších oblastech.**

Navíc téměř monokulturní „smrčák“ je výhledově odsouzen téměř k zániku, neboť u nás dnes nejvíce rozšířený smrk ztepilý / *Picea abies* potřebuje vláhu v půdě i ovzduší. To však mohou pomoci řešit pouze aplikování ekologové - zejména lesníci, kteří však jako „fachidioti“ byli ze správních orgánů ochrany přírody převážně exkomunikováni, neboť se dostali do střetu s ideologií bezzásahovosti či teoretickými biology. Unikátní myšlenkou ministra Brabce je „zpřístupnit“ plochy neprůchodných suchých smrčín (s budoucími degradovanými biotopy a minimální biologickou diverzitou), pouze virtuálně připomínající divočinu, a za to vymezit nově nepřístupná „klidová území“. Uvedené rozsáhlé ekologické ohrožení a současně i výrazné ekonomické oslabení nevnímají ani představitelé Hnutí ANO (z jehož politického seskupení byl jmenován ministr Brabec, který vyniká řadou nepravdivých „fabulací“, např. o zpřístupňování Šumavy či faktickém nerozšiřování původně právně vyhlášené bezzásahové ochrany a proto pozbyl důvěru většiny obyvatel).

Nutné je uvést, že světově vědecká ochrana přírody a krajiny spočívá v citlivé ekosystémové asistenční spolupráci s přírodou! Světově nejvyšší kategorie Biosférická rezervace UNESCO, jejíž podstatou je citlivá spolupráce obyvatel s přírodou, je u nás pouze jakousi „nálepkou“, která není vedena ani v registru MŽP ČR, evropská kategorie Evropsky významná lokalita a její chráněné biotopy jsou pouze jakýmsi pláštíkem, neboť jejich management se záměrně neuskutečňuje, např. u horských luk, avšak Ptačí oblast a ochrana přirozeně ustupujícího severského ptáka tetřeva je neoprávněně používána jako „kladivo“ k vyhánění turistů a obyvatel. Krátké myšlení (bez opodstatněné dlouhodobé predikce), bez reflektování širších a zpětných vazeb, uvádějící že v uschlých smrčínách vzešly nové smrčky (avšak z předchozí semenné generace) neopodstatňují ideologii „příroda si sama pomůže“ (i přes vzrůstající stresové faktory) - základní škody již dávno přesáhly 100 mld Kč!

Kupodivu však toto zřejmě nevnímá ani vláda, byť dochází k rozsáhlé ekologické destabilizaci nejen Šumavy, ale i Pošumaví a ČR a k narušování proklamované environmentální, ekonomické a sociální udržitelnosti rozsáhlého území!
Dovolí racionální majorita, aby ji ovládla další zločinná ideologie?!

Další informace poskytuje Hnutí Život, podporující zachování živé přírody a harmonické soužití obyvatel s přírodou: www.hnutizivot.cz

Uznávaný ekolog Valtr mluví o největší krizi naší civilizace, očekává ještě mohutnější migraci do Evropy a varuje před kolapsem

3. 10. 2015 10:03

ROZHOVOR *Masy se daly na pochod. Sledujeme největší krizi naší civilizace, a to prakticky v přímém přenosu. To uvádí architekt, přírodovědec a ekolog, specialista na urbanismus známý v odborných kruzích po celém světě, téměř osmdesátiletý Pavel Valtr z Plzeňska. Odborník na Šumavu, který pracoval i na Kubě, kde pomáhal zachraňovat původní ekosystém, v rozhovoru pro ParlamentníListy.cz. Zároveň připomíná, že začíná období boje o vodu, což je „vyšší level“ než zápas o surovinové nerostné zdroje.*

Pojďme nejdříve k běžencům, tématu, které hýbe celou společností i Evropou. Kde vidíte počátky této masové migrace?

Od jihu, jihovýchodu a východu k nám, obvykle za pomoci pašeráků lidí, kde jsou infiltrováni i džihádští teroristé, proudí statisíce lidí. Vidím v tom jednoznačné bezpečnostní, kulturní, politické a ekonomické ohrožení zemí Evropské unie a jejich demokratických hodnot. Přísun běženců je ze dvou hlavních zdrojů. Prvním jsou arabské země s válečnými střety. Většinou sunnitě, kteří obsadili části Sýrie a Iráku, kde vytvořili chalífát, tedy Islámský stát vůči menšinovým šiitům, hlavně v Íránu, případně Kurdům. Nestabilní území od rozvráceného Afghánistánu po severní Afriku s džihádem a právem šarija. Zásadní je i natalita v arabských zemích, které za současné situace nemohou uživit přírůstek obyvatel a to se tedy přelévá do okolí.

Druhým zdrojem pohybu lidí je postupná desertifikace, tedy „zpouštějící“ se země, zejména Sahelu, tedy tropické oblasti subsaharské Afriky – Somálsko, Džibutsko, Eritrea, Etiopie, Súdán, Čad, Niger, Mali, Mauretánie, Gambie, Senegal a dokonce i Kapverdy.

V roce 2014 to bylo již 60 miliónů běženců, kteří nejprve dlouhodobě pobývali v blízkých klidných vedlejších zemích, tedy v Turecku, Jordánsku a Libanonu, převážně v uprchlických táborech. Časové řešení uvedené problematiky současné migrace do Evropy, vyvolané zejména válčením v arabských zemích, je možné označit jako novodobou „třicetiletou“ válku, která začala útokem na „dvojčata“ v New Yorku 11. září 2001 a následnou válkou v Íránu od roku 2003, včetně dlouhodobého válčení v Afghánistánu a válečných rozbrojů a teroristických útoků v Africe. Většinu politiků však uniká celostní pohled a přijetí vhodných opatření. Potřebné je sledovat migrační politiku i jinde, například v Austrálii, USA, Kanadě. Nezapomeňme ani na opatření k ochraně pobřežních vod například Somálska před piráty.

Rostou počty úředníků, zabývající se migrací, obrazovky jsou plné uprchlíků, neziskovky se „šikují“ k rozdělování peněz. Přehlížíme ale podle vás něco?

Do televizních kamer se vyjadřuje řada uprchlíků ze všech možných států, ale Evropská unie jim neposkytuje žádné informace v místech jejich koncentrace. Přestože počty úředníků, jak správně uvádíte, rostou, zvyšují se také byrokratické příkazy bruselského aparátu, živelné proudění migrantů se nedokáže regulovat. Proč třeba na hlavních vstupních a shromažďovacích „pointech“ nejsou na tabulkách základní informace v angličtině a arabštině? Neschopnost EU na řešení zásadních problémů se projevila již v „jugoslávské“ válce. Chytrá země by chytře „lovila chytré hlavy“ již v první běženecké vlně, kde jsou převážně bohatší, vzdělanější a akceschopnější osoby. Ale my se jen díváme, kde se ti lidé berou. Běženecké vlny však teprve začínají!!

Když již tedy chceme „přijímat, asimilovat nebo otevírat náruč“, musíme se také podívat na arabskou mentalitu a jejich dlouholeté tradice. Již samotný urbanistický model tradičních arabských sídel je zcela odlišný. K okolí ohrazený a uzavřený dům a zcela nelogická komunikační síť – zřejmě vše z obranných důvodů, a to i vůči sousedům. Islám je nejen náboženstvím, ale i ideologickým politickým hnutím. Nesporným zájmem muslimských militantních agresorů v dobitém území, označovaném jako chalífát, je dále expandovat a rozvrátit západní civilizaci. Proto je vhodné jako protiklad uvést řadu čínských městských komunit, které velmi dobře fungují na všech kontinentech.

Nastává tedy boj o suroviny, vodu či půdu?

Je třeba uvést, že EU má téměř 500 miliónů obyvatel, USA 320 miliónů, Rusko 150 miliónů, přičemž stabilizátorem ekonomického vývoje světa je Čína s 1,37 miliardami obyvatel. Protože

největší země Rusko je relativně málo osídlené, vyváží zejména nerostné suroviny a jako politická velmoc i zbraně. Zatím se ve světě skrytě i neskrýtě bojuje o nerostné suroviny. V současné době však začíná i boj o vodu.

Specifický je i přístup bohatých arabských zemí k životnímu prostředí a k arabským migrantům. Země, bohaté na ropu a plyn, se předhánějí ve výstavbách umělých ostrovů, nejvyšších hotelů, bohatí šejchové si staví klimatizované stáje pro své arabské plnokrevné koně, v jejich sídlech jsou zlatá i umyvadla a kliky od dveří. Na druhé straně však vidíme nezáměr na řešení migračních problémů a největším „darem“ je „velkorysá“ nabídka Saúdské Arábie na výstavbu několika set mešit v zemích, kde se muslimové usídlí.

O „cennosti“ člověka se dozvíme z povinné pouti do Mekky, kterou by měl alespoň jednou za život absolvovat každý muslim, bez ohledu na to, odkud pochází a zda-li je pohádkově bohatý nebo zbídačený hladem. Tady se ušlape až tisíc souvěrců- jenže ten, který při pouti zemře, se dostane přímo do nebe. A je to!

Vaše „domácí“ půda je také životní prostředí. I v tomto ohledu je v dnešní době mimořádně silný rozkol, že?

V současné době nastává poněkud unikátní situace, kdy se domácím obyvatelům zakazuje vstup do řady rigidně chráněných území mnohdy až virtuálně vyráběné divočiny. Běženci se však neptají, a tak využívají i těchto prostor.

Mimochodem, o nadřazenosti některých „starých států“ EU nad těmi novými není pochyb! Jako drobný příklad postačí, že česká Škoda Octavia přece nemůže být lepší než německý VW Passat v rámci koncernu. Dnes se dokonce hovoří o německém morálním imperialismu, a to právě v souvislosti s povinnými kvótami na příjem běženců, které ale nic nevyřeší, protože při pokračujícím návalu lidí – a ten, jak jsem již uvedl, nebude stagnovat, ale stále více a více mohutnět a snad jen zimní počasí oddálí fatální migrantskou situaci ve střední Evropě, se pak budou rozdělovat další statisíce lidí, dokud nedojde ke kolapsu.

Kde je tedy podle vás prapříčina celého tohoto lidského neštěstí?

Jedná se o krizi narušení ekologické a společenské stability, která vychází ze stejného základu – nedostatečného sociálního vnímání přírody i obyvatel a jejich harmonických sounáležitostí.

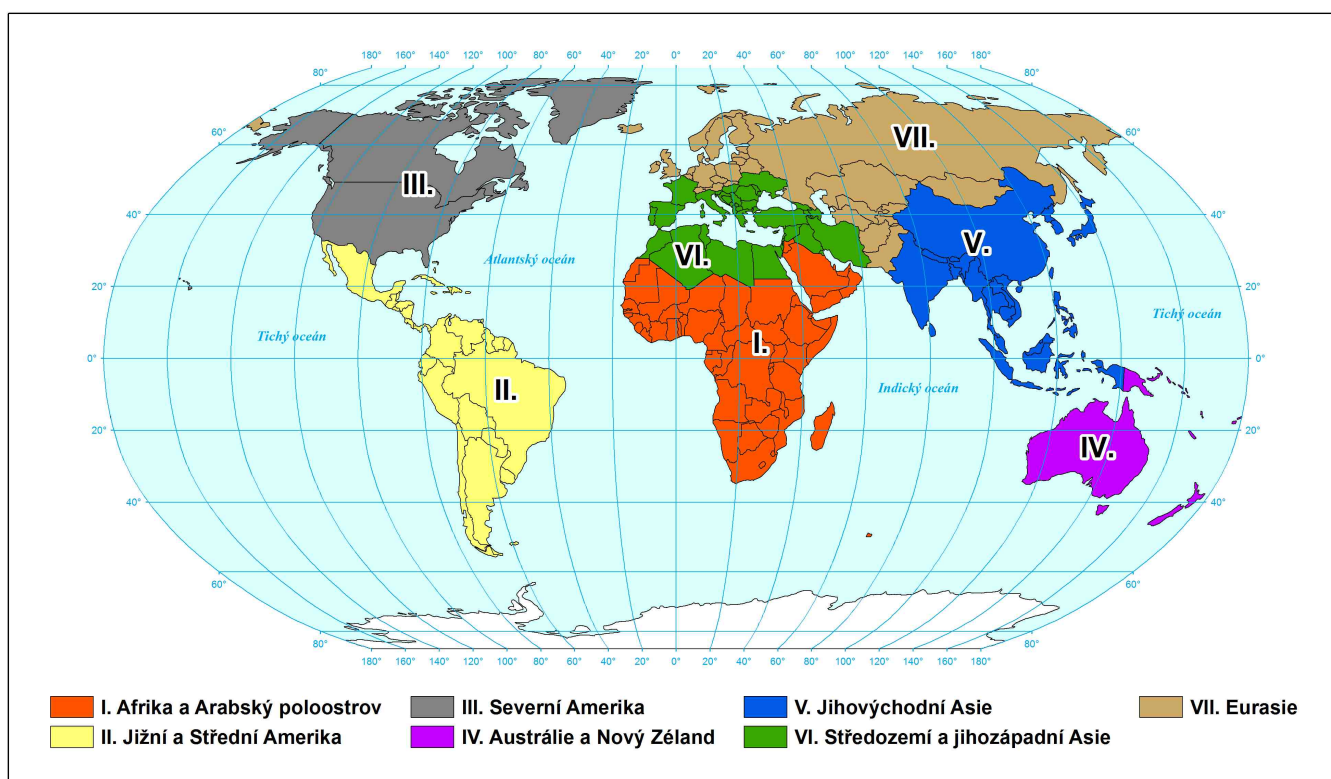
Hovořili jsme o vodě jako cenné surovině, která už je nad zlato. Ve světě o ni propukají boje a my si jí nedovedeme vážít...

Bohužel! Uvedu malý příklad. V letošním roce jsme se mohli na vlastní oči přesvědčit, jaké je sucho – a to ještě zdaleka nekončí! Petici za záchranu vodních zdrojů na Šumavě podepsalo již přes 20 000 lidí. V letošním podzimu se již organizovaly tři protestní pochody, kterých se zúčastnilo 700 lidí na záchranu zelené Šumavy a jejího vodního režimu a proti jejímu uzavírání a zdá se, že to vládě nic neříká. Uplatňování ideologicky extrémního pojetí bezzásahovosti přírodních procesů, k nimž patří i sucho, povodně, epidemie škůdců, vichřice či požáry, vede k „suché revoluci“, kdy záměrným omezením zásahu proti epidemii kůrovce došlo k rozsáhlému odumření hřebenových smrčů u státních hranic v délce přes 40 kilometrů. Vysušování rašelinišť, které jsou šumavským nejcennějším přírodním potencionálem, se stává Šumava suchým pahýlem ve středu Evropy, nikoliv zeleným, jak nám vnucují Bavoráci. Všimněte si, jak zmizely přečetné studánky! Když pak zaprší, voda se v suchých lesích nezdrží a spěchá pryč. A vznikají extrémní povodně, takřka z hodiny na hodinu, o kterých nebylo v podhůří Šumavy nikdy žádné povědomí. Už tu nemáme jen suché smrky kvůli „Zeleným“ a kůrovci, ale také kvůli suchu, protože smrk má povrchové kořeny a tak nedosáhne na podzemní vodu. Bude-li sucho pokračovat takovým tempem, začnou usychat smrky v celých západních Čechách, a samozřejmě nejen tam. A to je o vodě! Jako kdybychom se jí chtěli co nejrychleji zbavit. Ale vezměte si, že právě kvůli vodě vymíraly civilizace a jiné se dávaly do pohybu. Právě začínáme sledovat toto smutné dějství. Měli bychom se snažit, abychom si své území ubránili pro sebe a své potomky, pro ty, kteří přicházejí v míru a přátelství a kteří slušně a s pokorou žádají o pomoc. Těm ostatním, i přes nezměrná vyhrožování z Bruselu a sousedního Německa nebo Rakouska, musíme říci „Zde není místo!“ Protože v dalších

časech, které budou bohužel velmi těžké, si každý stát bude hrát na „vlastním písečku“.

Ukázka z publikace Pavla Valtra **Květena světových regionů v ekologických souvislostech VIII**

1.10. Biodiverzita, ochrana přírody: ekosystémová asistenční péče versus ideologie bezzásahovosti k „výrobě divočiny“ ve zkulturněných biotopech, ekologická stabilita

Motto:

Co motivuje lidi k módní okázalé ochraně přírody? Vědecké studie ukazují, že za tím je často jen záměr pochlubit se svým „zeleným“ postojem a pozvednout svou prestiž.

Živým organismům je jedno, zda příznivé podmínky jim připraví příroda nebo člověk. Vzhledem k dlouhodobému vzrůstu stresových faktorů lidskou činností je zcela nezbytné obnovit přirozené biotopy ekosystémovou asistenční činností („řízenou sukcesí“), vycházející z ekologických principů a zákonitostí, jinak rozsáhlé části světa spějí k dezertifikaci s nepříznivými dopady pro většinu organismů i člověka. Tedy příroda, až na světlé výjimky skutečné divočiny, si dnes již sama nepomůže! Každý, kdo se chce dívat dopředu, musí se dívat dozadu a kolem sebe. Tam, kde nefunguje, nebo neumíme vytvořit citlivé sepětí obyvatel s přírodou (příkladem Švýcarsko), jsou vymezovány chráněné „oplocenky“. Ani ve skutečné divočině nestačí vymezit chráněné území - původní obyvatelé tam byli často vyobcováni bez řešení jejich obživy a chráněné území je pod ochranou ozbrojených strážců, pak jsou původní obyvatelé odsouzeni k alkoholu a drogám, přičemž tam, kde sociální napětí je neúnosné, dochází k vybití zvěře v národních parcích. Efektivní ochranu přírody je možno uskutečňovat jen ve spolupráci s místními obyvateli, pokud to arogantní či odborně nekompetentní úředníci nedokáží, je chráněné území výhledově odsouzeno k degradaci.

Propaganda virtuální kulisové bezzásahové divočiny pokračuje

Pavel Valtr

Sobotní Lidové noviny z 24.3.2014 po dvou měsících pokračují v další propagaci virtuální divočiny na Šumavě rozsáhlým článkem: „Lunapark ze Šumavy nebude, divočina naláká další turisty“ (redaktor J. Charvát). Zde se uvádí: „MŽP schválilo Plán péče připravený Správou NPŠ pouze na 3 roky a to bez lanovky na Hraničnick, hotelů, bytů a dalších velkých developerských projektů, prosazovaných nejrozličnějšími podnikateli na Šumavě a také bez zonace, neboť umožňovala výjimky a úlevy umožňující výstavbu na nejcennějších územích I. zón“. Předseda stínové rady Jakub Hruška údajně sděluje: „je zřejmé, že parkem předložený plán péče je založen na handlech s jeho územím jako obchodním artiklem developerů, obchodníků a těžařů, teprve co zbylo, bylo ponecháno pro ochranu přírody“. Obce však potřebují zonaci pro svůj rozvoj, přičemž podporují některé projekty, např. lanovku na Hraničnick. Předseda Svazu obcí NPŠ Antonín Schubert uvádí, že obce v požadované zonaci vycházejí ze skutečného stavu přírody, ale i ze skutečnosti, že v Krkonoších je plno lanovek a ničemu nevadí. Do současnosti zde oficiálně bylo 13 % I. zóny. Náměstek ministra Vladimír Dolejský sděluje, že zonace bude řešena zvláštní vyhláškou, přesto uvádí, že již v r. 2014 budou I. zóny tvořit dle dohody 26 % (zřejmě jsou požadovány „dohody“, či spíše požadavky pouze ze strany obcí, ne však od MŽP) a dále, že postupně se bude jejich plocha rozšiřovat na 75 %, přičemž jednostranní teoretičtí „ekologové a vědci“ požadují, aby co nejdříve (nejlépe okamžitě) I. zóna tvořila 50 %, což zdůrazňuje přední aktivista Hnutí Duha a pivotman ideologické skupinky bezzásahovců Jaromír Bláha. Současný náměstek ministra V. Dolejský údajně stojí za těmito požadavky, a sděluje: po 3 letech se vydá plán na dalších 15 let a současně se připraví zákon o národním parku a vyhláška o zónách. V rámci perfektně připravené propagandy se zastrašuje současný ředitel Správy NP J. Mánek sdělením, jak škodí Šumavě, neboť si dovolil zasahovat proti epidemickému rozšiřování kůrovce. Na druhou stranu se farizejsky slibuje větší zpřístupnění parku i přeshraničních přechodů. Příkladně se poukazuje se na skutečnost, že „divoká příroda v Bavorském lese údajně tvoří 75 %, přičemž území je protkáno dřevěnými chodníčky, vedoucími až do středu pralesa“ (jak přitažlivé, přičemž jedním z požadavků vyráběné divočiny byla likvidace cest v NP a stále větší znepřístupňování zástupným důvodem ochrany tetřeva). Na podporu rozšiřování „divočiny“ se vzpomíná memorandum mezi bilaterálními parky. Cílem je údajně vytvoření jednoho z největších evropských národních parků s divokou přírodou – již tento argument svědčí o neznalosti Evropy, světa a skutečné divočiny. Bavorský NP je nepoměrně menší, přičemž se jedná o marketingový požadavek Bavorska, zdůvodňovaný pro jejich vládu následným profitem Bavorska z nově vybudovaných rekreačních areálů při okraji.

V propagačním článku se však nesděluje, že bezzásahovostí dochází fatálnímu vysušování Šumavy a likvidaci nejcennějšího přírodního potenciálu – živých rašelinišť, zásadnímu snižování biodiverzity a narušování trvalé udržitelnosti nejen environmentální, ale i ekonomické a sociální nejen regionu Šumavy, ale i ČR. Výše uváděné požadavky jsou v rozporu s požadavky obyvatel, obcí i turistů, NPŠ je v podstatě dosud „nezákonný“ a zejména pokradmu naoktrojovaná bezzásahovost v kulturní Šumavě je v rozporu s dosavadní legislativou, ale zejména s celosvětovými zkušenostmi. Toto je dokladováno ve dvou dílech publikace Šumava a její perspektivy (zčásti volně přístupné ke stažení) a zejména v 8. dílech Květeny světových regionů (rovněž volně přístupné ke stažení). Celistvé pohledy jsou však pro ideologické „vědce a ekology“ zřejmě nepotřebné (Bláha, Míko, Kindelmann, Hruška, Šantrůčková, Hubený aj.), avšak každý racionální subjekt se zajímá o názory protistrany. Ideologický požadavek výroby virtuální kulisové divočiny (vynucovaný dobře placenou partičkou) se opožděně opírá pouze o objednanou studii britské konzultační společnosti EFTEC, která fabuluje ekosystémové přínosy vyrobené „divočiny“, přičemž ty však byly vynucenou bezzásahovostí fatálně narušeny a ohroženy.

Bezzásahovost a její problematika

Článek zaslaný 3.3.2014 do časopisu Ochrana přírody 2/2014 na téma Proč vymezovat bezzásahové zóny bez odezvy nebyl přijat

Motto:

Živým organismům je jedno, zda příznivé podmínky jim připraví příroda nebo člověk. Vzhledem k dlouhodobému vzrůstu stresových faktorů lidskou činností, je zcela nezbytné obnovit přirozené podmínky ekosystémovou asistenční činností, vycházející z ekologických principů a zákonitostí, jinak velká část území spěje k dezertifikaci s nepříznivými dopady pro většinu organismů i člověka. Tedy příroda, až na světlé výjimky skutečné divočiny, si dnes již sama nepomůže !

Vegetace, zejména lesní, zásadně ovlivňuje jak bioklimatické charakteristiky území, tak vodní režim, který je prioritní nejen pro vegetační a zoologickou biodiverzitu, ale i pro obyvatelnost území lidskými společenstvy. Poušť nevzniká jen v důsledku nepříznivých klimatických podmínek (nízké srážky do 100 mm/rok, extrémně vysoké či nízké teploty) a „neúrodných“ půd, ale mnohdy je podmíněna antropogenní činností, které tyto faktory ovlivnily. Dnes pouště tvoří 30 % planety, přičemž ročně přibývá cca 120 tis. km² pouští. Obvyklý schematický postup: lesní společenstva s cézurami bezlesí - step - polopoušť - poušť, tedy postupná degradace prostředí: deforestace - dezertifikace - denturalizace.

Bezzásahovost a svět

Proč jihoamerické Andy, s vysokou biodiverzitou, mají dnes největší ohroženost druhů a biotopů ? „Problém tkví v tom, že podobně jako všude jinde na světě vstupuje do této hry karbaník s rychlou rukou a bez špetky pudu sebezáchovy - člověk. Lidské aktivity v oblasti vysokých And můžeme vystopovat již v době před 5 000 lety. Člověk dokázal místy změnit tvář krajiny k nepoznání. Dokud je ovšem jeho působení spíše lokální, může mít na biodiverzitu paradoxně pozitivní vliv. Tím, že lidé vytvářejí drobné paseky, malá políčka a osady, druhovou početnost spíše stimulují. Místní kácení a vypalování totiž dávají vznik různověké vegetační mozaice a právě ta umožňuje soužití různě specializovaných druhů, z nichž mnohým ten pravý vysokokmenný les nevyhovuje.“

L. Vaicenbacher, T. Grim In: Příroda 3/2014

Původně pokrývaly lesy na Zemi více než polovinu souše, jejich podíl se trvale rychle zmenšuje. Řešením však není bezzásahovost. Svět nám poskytuje dostatek příkladů, které dokládají, že bezzásahovostí nelze dosáhnout návratu k někdejšímu vyváženému přírodním společenstvům. Příkladem jsou nejen zlikvidované původní lesy amerických And či Afriky nebo Austrálie (nahrazované invazními eukalypty jež zvyšují aridnost území), ale i vývoj v opuštěných plantážích po ukončení kolonialismu, či přírodní (samovolný) vývoj po likvidaci původních lesů, např. Velikonoční ostrov / Rapa Nui, Island, Haiti : Dominikánská republika, Austrálie, ...

Připomeňme si hlavní pouště:

- Asie: Gobi 1,3 mil. km², Taklamakan 400 tis. km², Karakum 350 tis. km², Kyzylkum 300 tis. km², Thár 200 tis. km²
- Afrika: Sahara 9,1 mil. km², Kalahari 520 tis. km², Namib 311 tis. km²
- Arábie: Velká arabská poušť 2,33 mil. km²
- Jižní Amerika: Monte 325 tis km², Atakama 100 tis km², Patagonie 670 tis km²
- Severní Amerika: Chihuahuan 455 tis. km², Great Basin 490 tis. km²
- Austrálie: Australská poušť 2,3 mil. km²
- Evropa: úspěšně vzniká na jihu Španělska.

Bezzásahovost a Evropa

Pro nás je nejbližší příklad zlikvidovaných stálezelených lesů Středozeří - dubové, vavřínové, borovicové, cedrové, se samy neobnovily, ale nastoupily trnité keřovité makchie a došlo k rozsáhlým nepříznivým ekologickým a klimatickým dopadům, ty jsou pouze lokálně osvětlenými jednotlivci obnovovány.

Bezzásahovost a ČR

Bezzásahovost v podmínkách ČR nemůže být programová, neboť je přijatelná pouze v přírodních, nezkulturněných plochách, a to i tam pouze časově nebo lokálně omezeně (tedy v závorce). Žel, propagandisticky se u nás sofistikovaně módně uplatňuje bezzásahovost. Šumava, kromě ochuzení o stabilizační tvrdé dřeviny, zažila již 3 generace výsadeb smrků, příp. dalších dřevin, takže jsou zde polokulturní porosty a kulturní území bezlesí a horských luk. I v pralesových torzech je nezbytná ekosystémová lidská asistence – viz publikace Dynamika vývoje pralesových rezervací v ČR I-III, Academia Praha 2012, na základě dlouhodobého výzkumu kolektivu autorů. Současnou bezzásahovostí byla většina dochovaných pralesových, pro naše předky posvátných stromů na Šumavě v přítomnosti zlikvidována - díky neomezovanému napadení kůrovcem.

Požadavkem vyhlášené nadřazené mezinárodně významné Biosférická rezervace UNESCO Šumava, je vyvážený, harmonický soulad extenzivního využívání přírodního potenciálu místním osídlením. Národní park Šumava vznikl až následně, ale doposud je protiprávní, neboť podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny NP vzniká zákonem, k čemuž nedošlo, přičemž uskutečňovaná ochrana je v rozporu jak s BR UNESCO, ale i s požadavky posléze vymezené Evropsky významné lokality.

Fatální omezování ekosystémových funkcí Šumavy nastalo naoktrojovanou bezzásahovostí:

- vysušování Šumavy v důsledku vynuceného odumření hřebenových smrčů při zvýšeném větrném proudění způsobuje postupný zánik základního přírodního potenciálu - živých rašelinišť a současně tristní snižování vodohospodářské funkce CHOPAV
- radikální snižování biodiverzity při zániku množství ohrožených a chráněných organismů, zejména sukcesním zalesňováním a zánikem bezlesí (které bylo udržováno extenzivním obhospodařováním – pastvou a kosením) při poklesu jejího podílu z více než 30 % pod 5 %
- zvyšování extrémity mezoklimatu, snižování ukládání uhlíku, rozšiřování erozních jevů, odnos půdy a vymývání živin, intoxikace vod ledovcových jezer ...
- nebezpečí rozsáhlých požárů.

Bezzásahovost nesleduje celistvost problematiky, širší a zpětné vazby a zejména dlouhodobou udržitelnost, která je narušována jak environmentálně, tak sociálně - trvale regresivní demografický vývoj (vylidňování) a zejména ekonomicky širšího regionu Šumavy, s dopady na celou ČR.

Postupně docházelo k živelnému zavádění a rozšiřování bezzásahovosti a I. zóny na Šumavě, přičemž ideologové bezzásahovosti prosazují další rozšiřování bezzásahovosti a I. zóny nad 70 % a to bez jakéhokoliv vědeckého opodstatněného a ověřeného zdůvodnění a proti vůli většiny obyvatel, za masivního mediální přesvědčování o přínosech „virtuální“ divočiny.

KRAJINA ČESKÉ ŠUMAVY - SPĚJE K ZÁCHRANĚ ČI POHŘBÍVÁNÍ ?

10.9. 2009

Téma Šumava je srdeční záležitostí velké části obyvatel ČR. Téma Šumava je citlivé a zčásti zpolitizované téma. Pokusme se přiblížit širokou problematiku možného dalšího vývoje, neboť ten dlouhodobě ovlivní nejen zdejší region, ale v širších vazbách (mezoklimatické aj.) i celou ČR. O budoucnosti Šumavy by se mělo diskutovat a oponovat, neboť rozhodnutí o výrazné, resp. zásadní změně ekosystémového managementu tohoto veřejného statku by mělo být záležitostí společenské volby a společenského konsensu.

Současná Šumava je chráněna složitou soustavou územních omezení - viz poster Šumava Ochrana. Již z letného posouzení se pro obce, obyvatele a návštěvníky jeví tento systém jako netransparentní, navíc v konkrétních situacích často odvislý od blahovůle Správy, která doposud vystupovala často ne ve spolupráci s obcemi a obyvateli, ale mnohdy v přímém střetu s jejich potřebami - viz poster Šumava - obce a lidé.

Les - prales - divočina

Základní problematikou současnosti je požadavek Správy na rozšiřování bezzásahových ploch k nařízené „výrobě unikátní divočiny“ v NP až na 75 %, což se však oficiálně neprohlašuje. Současné lesy Šumavy k takovému „neasistovanému“ a rychlému přechodu nejsou vhodné, neboť:

- většinu porostů tvoří druhotné kulturní smrkové lesy, pouze lokálně se vyskytují porosty s relativně přirozenou skladbou (např. dnes postižená horská klimaxová smrčina mezi Plechým a Třístoličnickem), příp. bučiny
- přirozené zastoupení vysoce konkurenčního smrku bylo v minulosti výrazně nižší
- přírodní obnova horských smrčín je principiálně na Šumavě vhodná ve výškách nad 1200 m, avšak požadavek bezzásahovosti sleduje polohy již od 1000 m n.m. (klimatickými změnami se vegetační stupně budou posunovat vzhůru)
- někdejší přirozené lesní porosty byly ochuzeny o základní kosterní „stabilizační“ taxony zejména buků, klenů a jedlí (jež byly v minulosti těženy jako kvalitní užitkové dřeviny)
- dochází k šíření převážně nepůvodní genetické proveniencí smrku, neboť v minulosti byly vytěžené lesní plochy z velké části obnoveny plantážnickou výsadbou alochtonních (neautochtonních) semenáčků smrků (schwarzenberskými lesníky)
- nestabilní smrkové porosty snadno podléhají častým kalamitám (vlivem větru, námrazy, hmyzích škůdců, hnilob, sucha, imisního zatížení - nejen jehličnatých porostů, ale i půd a vod), či požáry
- oslabené smrkové porosty („červená hniloba“) jsou citlivé na ekologické stresové podmínky, např. vítr, okyselování a toxické depozice, dále atmosférické depozice dusíku v půdě, troposférický ozon.

Proto je nutno uvést, že **při uvažované rozsáhlé bezzásahovitosti:**

- téměř monokulturní smrkové porosty jsou potravní „pouští“ pro většinu zvířeny (vč. „protekčně“ prosazovaného tetřeva), ale i vegetačně floristickou „pouští“, s nízkou retencí srážkových vod oproti lesům s přirozenější skladbou a trvalým travním porostům
- pro přirozenou druhovou obnovu přirozených potenciálních biotopů však chybí diasporu (semena jeřábu přenáší ptáci)
- rozšiřováním souvislých smrkových porostů dochází k závažnému narušení krajinných hodnot a krajinného rázu, biodiverzity a ohrožování ekologické stability
- udržování bezlesí někdejších praturem, později tradiční extenzivní pastvou hovězího dobytka bylo zamezeno „násilným“ požadováním sukcese travních porostů vysoce konkurenčními smrky, naproti tomu je však požadován návrat velkých predátorů (medvěd a rys, jež byly v minulosti zlikvidovány k ochraně pastevních stád i obyvatel).

Prosazovaná prioritní ochrana v NP Šumava je zaměřena na bezzásahové šíření téměř monokulturních lesních porostů evropského endemitu - smrku ztepilého (*Picea abies*), který se sem

vrátil po poslední ledové době (po odtání lokálních ledovců a firnovisek bylo ve vyšších polohách rozsáhlé bezlesí s květenou alpského typu, v nižších polohách nastupovaly lesotundrové porosty).

Vytváření přirozené horské smrkové „pralesovité divočiny“ ve střední Evropě prosazovanou bezzásahovitostí na neúměrně rozsáhlých plochách Šumavy, s uvažovanými rychlými proměnami biotopů, je ve zdejších podmínkách kriticky problémovým až romantickým záměrem. Přirozený potenciál pro takovýto „management“ je v Evropě:

- ve výjimečných geomorfologických podmínkách velehory Evropy (Schweizerischer Nationalpark)
- ve výjimečných klimatických podmínkách severu Evropy (NP Skarvan og Roltdalen, NP Gutulia)
- ve výjimečných pedologických a hydrologických podmínkách (dostatečná vlhkost půd i ovzduší)
- v dostatečně zachovaných relativně přírodních plochách Evropy (Balkán, východní Evropa, Skandinávie).

V Evropě jsou však

- nekvalitnější relativně přírodní smrkové porosty chráněny v národních parcích Skandinávie a Alp
- nejpřirozenější rozsáhlé lesní porosty střední Evropy jsou zachovány v Białowieskem NP na pomezí Polska a Běloruska.

V rámci vyhlášené Evropsky významné lokality (EVL) Šumava má zde však být chráněna řada typů lesních přírodních stanovišť (prováděcí vyhl. č. 166/2005 Sb. k zák. č. 114/1992 Sb.), jež jsou vyjmenovány na posteru Šumava Les - prales - divočina.

Bezlesí a biologická diverzita

Současná šumavská květena vycházela z "bezlesí" tundrového charakteru v postglaciálu cca před 10 000 lety. Hlavní potřeby velkoplošné ochrany přírody ve středoevropské hornatině hercynského masivu spočívají v udržení biologické diverzity, přičemž většina chráněných ohrožených vegetačních taxonů je převážně vázána na bezlesí. Dlouholetá tradice klasického hospodaření na Šumavě, spočívající v extenzivním pastevectví na trvalých travních plochách splňovala ekosystémový udržitelný přístup, neboť právě travinné ekosystémy patřily k druhově nejbohatším. Šetrné hospodaření na Šumavě spočívalo v udržitelném využívání přírodních složek biodiverzity. Zabezpečení nástrojů, vedoucích k zachování společenstev a populací ve volné přírodě - in situ, je nejlepší strategií ochrany biodiverzity. **Zdroje biodiverzity v NP, ale i CHKO Šumava, mizí enormní rychlostí, zejména vlivem požadované přírodní sukcese s "násilným bezzásahovým" vytěšňováním tzv. "bezlesí".** Pestrá krajinná skladba je tak nahrazována monotónní "kulturní" smrččinou. Pro ochranu biologické rozmanitosti horské krajiny je nezbytné udržet rozmanitost a prolínání lesních, vodních, travinných a rašeliništních ekosystémů a ochranu významných druhů, včetně ochrany jejich přirozených stanovišť, tedy ekosystémový přístup. Současné, převažující smrkové monokultury nezajišťují biotopy nutné pro život doposud zachovaného množství rostlin i živočichů. Česká Šumava je postižena zejména rozsáhlým úbytkem různorodých stanovišť flóry a fauny a tedy i genetické různorodosti, především "nucenými" sukcesními procesy celoplošného zalesnění. **Bezlesí - převážně trvalé travní porosty jsou „vynucovanou“ sukcesí dramaticky likvidovány z někdejších více než 30 % směrem pod 5 %.** Pro představu závažnosti problematiky je základní přehled chráněných ohrožených rostlin Šumavy uveden na posteru Šumava Bezlesí.

V rámci vyhlášené Evropsky významné lokality Šumava mají zde být chráněny vymezené typy nelesních přírodních stanovišť chránící vymezené druhy (prováděcí vyhl. č. 166/2005 Sb. k zák. č. 114/1992 Sb.), zatím nemonitorovány a bez managementu - uvedeny na posteru Šumava Bezlesí.

Obce, obyvatelé a návštěvníci

Záměru totální „přírodní Šumavy“ však stále vadí, že Šumava byla dlouhodobě značně osídlená a současně kulturně obhospodařovaná, proto nevyjádřeným tichým požadavkem je omezování, příp.

zamezení znovuosídlení, tentokrát českých obyvatel pomocí územních a stavebních opatření Správy. Poněkud analogická situace je v ochraně krajiny Českého ráje, kde půvab tohoto území spočívá právě v rovnovážném působení přírody a člověka. Chráněná příroda národních parků světa bývá svými půvabnými krajinnými scenériemi přitažlivá nejen pro turisty a přírodovědce, ale i fotografy a výtvarníky. Doposud bylo „v rámci významného výchovně-vzdělávacího programu NP Šumava“ prioritně sledováno zejména rozsáhlé omezení přístupnosti. Pro srovnání je možno uvést heslo jiného NP: "Nationalpark Berchtesgaden - Ein Nationalpark für Alle."

Většina NP Šumava je běžně přístupná velmi malému okruhu názorově blízkých duší, kteří zde případně mohou i vědecky pracovat. Jistou náhražkou pro obyvatele a návštěvníky mělo být zřízení omezeně přístupných zimních obůrek přikrmované, přemnožené spárkaté lovné zvěře s vyhřívanými sruby, což je zcela v rozporu s posláním národních parků střední Evropy (hrabě Schwarzenberg nechal dokonce všechnu jelení zvěř vystřílet). *Ke zřízení uvedených pozorovatelů údajně došlo na základě zahraničních zkušeností. V zahraničí obvyklá návštěvnická centra se službami rangers doposud chyběla, místo nich jsou zde placení strážci. Zástupným důvodem zamezení přístupu obyvatel a návštěvníků na Šumavu je ochrana tetřeva, který však na bavorské, rozsáhle přístupné straně Šumavy, je stejně početný jako na naší. Pokud není plašen a pronásledován, zvykne si na přítomnost člověka jako na ostatní druhy přírody (ve voliéře na Hluboké provádí před lidmi i nejintimnější činnosti). Jeho úbytek jako severského (chladnomilného) ptáka je způsoben zejména změnami klimatu, nedostatkem vhodné potravy a predátory (na celém Plzeňsku byl v minulosti běžný, na Šumavě byl ještě v nedávné době jako lovný pták střílen). Pro zajímavost je možno uvést jiný příklad přístupu: v NP Nové Kaledonie byla k možnosti spatřit celosvětově chráněný unikát - nelétavého ptáka kudu, zřízena speciální naučná stezka. V současnosti je množství světových národních parků přístupné dokonce auty, z nichž je příroda pozorována, přičemž tamní zvířena si na ně převážně zvykla. V řadě NP, nejen že je možno putovat po místních stezkách, ale i mimo ně. **Rozsáhlá omezující nařízení Správy Šumavy, zamezující přístupnost, dlouhodobě vyvolávají pochybnosti o jejich opodstatnění.** Správa Šumavy vykládá legislativní směrnice dle svých aktuálních požadavků, s konečným verdiktem, že výjimky povoluje vláda. **V současnosti**, zřejmě i pod dlouhodobým tlakem obcí, silným tlakem veřejnosti i psychologickým působením této konference, došlo **po dlouhé době k řadě zlepšení** (např. podmíněné otevření 3 přechodů, zpoplatněné omezené vycházky). Další trvalé problémy vyplývají ze skutečnosti, že do NP Šumava byla zahrnuta obydlená území sídel (na rozdíl od většiny světových národních parků vč. vedlejšího NP Bayerische Wald), přičemž postavení obcí je nerovnovážné a komunikace s obcemi je „vrchnostenská“.*

Rizika a výhledový model NP

Pro rozsáhlý „bezzásahový model“ nebyly zpracovány výhledové studie a posouzena rizika. Připustíme-li snahu o vytvoření rozsáhlého **bezzásahového klimaxového smrkového lesa v místní střeoevropské hornatině**, znamená to, že po počátečních rozpadových přírodních disturbancích (např. větrnou, kůrovcovou aj. kalamitou) a vývoji min. dvou stejnověkových labilních „přípravných“ smrkových generací, by **ke kýžené klimaxové „divočině“ horské smrčiny mohlo dojít cca po 3 - 5 stoletích**. Vlivem nastupujících globálních klimatických změn - očekávané sušší klimata (a klimatická nestálost) se v polohách Šumavy může situace výrazně zdramatizovat.

Ochranu biotopů EVL Šumava a chráněných a ohrožených druhů rostlin nelze zajišťovat prosazovanou bezzásahovostí, ale soustavným monitoringem a promyšleným managementem. Ochrana NP, CHKO a EVL Šumava musí také vycházet z evropské legislativy, např.: Směrnice č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, Úmluva o biologické rozmanitosti (CBD) vč. Cartagenského protokolu o biologické bezpečnosti, Evropská úmluva o krajině a respektování i naší legislativy. V průběhu bezzásahovosti jsou agresivní smrkové populace schopny omezit obnově ojedinelých pozůstalé listnáčů. Protagonisté „divočiny“ na Šumavě vycházejí z „emoční“ divočiny, ne však z přírodní divočiny. To co je pro území požadované divočiny dobré, vytváří těsně za hranicemi „smrtné“ nebezpečí (např.

kůrovec). **Zatím se vychází ze zbožných přání, ne konkrétních výhledových studií, neposuzují se hrozby a rizika. Opomíjí se proklamované zásady:**

- princip předběžné opatrnosti
- myslí globálně, jedne lokálně
- posouzení vlivu koncepce bezzásahovosti na životní prostředí „SEA“ (v procesu EIA/SEA je nutno posuzovat i vliv demolic)

a „ohýbá“ se celá řada přijatých legislativních norem.

Úkolem NP není „vytvářet nové hodnoty“, ale chránit stávající. Ekologickým hazardem je „nařízená přírodní likvidace současného lesa“ (klimaticky, vodoretenčně, erozně, nevazbou C, obnovně aj.), *abychom získali poznatky*, potřebné je však vycházet ze zkušeností v jiných národních parcích v podobných kalamitních situacích (např. Yellowstone, blízké Vysoké Tatry, Řecko aj.). V naší nejstarší a bezzásahové šumavské pralesní rezervaci Boubín, vymezené na 140 ha, došlo po kalamitním přírodním rozvrácení v r. 1870 k jejímu omezení na polovinu. Při zavádění bezzásahovosti v NP došlo v některých případech po zklamání z bezzásahovitosti, v důsledku prudkého poklesu pestrosti biotopů, k návratu k původnímu extenzivnímu zemědělskému a lesnickému využívání (NP Garphyttan ve Švédsku). Některé NP se holedbají ukázkami tradičního zemědělství (NP Koli a NP Seitsemien ve Finsku). Sardové na Sardinii i přes tamní jedinečné biotopy dlouhodobě nechtějí odsouhlasit vymezení národního parku. Příkladem zachování hodnot volné divoké přírody v 10 NP Evropy ve spojení s udržitelným cestovním ruchem „přírodní“ výchovou v tzv. systému PAN (Protectid Area Network), se zachovaným přírodním jádrovým územím o rozloze alespoň 100 km² (Parks Foundation).

Národní park Bavorský les v ose Falkenstein - Rachel - Luzný je rozsáhle zpřístupněn (vč. hraničních a hřebenových stezek, množství parkovišť, návštěvní centra s venkovními expozicemi). Nejvyšší vrchol Šumavy / Bavorského lesa - Velký Javor je již mimo NP. **Vhodným počinem by bylo skutečné vytvoření společného parku NP Šumava a Bayerische Wald, jako parku setkávání německé a české kultury** (po příkladu některých skandinávských parků), dosud však „parkový management“ na české straně dlouhodobě bojuje za rozsáhlou neprostupnost hranice (i proti požadavkům našich přeshraničních sousedů). Možná, že je vhodné připomenout, že každý ušlechtilý záměr (vč. existence NP) je možno využít či zneužít (národní parky Afriky jsou oficiálně využívány pro bohatou zahraniční klientelu k lovu chráněných zvířat, na Izraelci dobytých demolovaných jordánských osadách byly vysazeny dřeviny a vyhlášen národní park). Záměry české Správy na převážnou bezzásahovost zřejmě vyplývají z ctižádostivosti protagonistů, údajně ve vazbě na ponechání NP Šumava ve II. kategorii NP dle Světového svazu ochrany přírody IUCN a návazně požadované velmi omezené přístupnosti. **Nezbytné je nejprve zpracovat variantní modely dlouhodobého bezzásahového vývoje ekosystémů**, reflektující stresové faktory horských smrčín, zejména očekávané oteplování a nestabilitu klimatu, suché epizody, okyselování půd, ale i provázání cyklů uhlíku a dusíku, dokumentující předpokládaný vývoj biodiverzity a ekostability, **(ne)potvrzující účelnost vnucované ideologie rozsáhlé bezzásahovitosti, v protikladu s citlivým diferencovaným managementem lesních porostů, k zajištění žádoucí homeostáze**. *Domnívá se někdo, že po rozpadu koloniálního systému na opuštěných plantážích, v bujně rostoucích tropech a subtropích, po více než půlstoletí, „všemocná příroda“ nastolila původní biotopy ?* **Proto zpracovaný model „managementu“ je nutno předložit k veřejné diskuzi, neboť se jedná o veřejný statek**. Jen na okraj: i k drobným územním změnám obcí se v rámci ÚPD povinně vyjadřuje rozsáhlá škála dotčených orgánů i veřejnost a při nesouhlasu nastupuje dohádovací řízení.

Jádro filosofie současného řízení ochrany Šumavy

Současně prezentovaný požadavek neúměrně rozsáhlé bezzásahovosti není podložen žádnými studiemi, přesto byl podpořen některými vědci s odůvodněním: „Šumava není továrna na dřevo,

šumavská příroda potřebuje čas a prostor aby ukázala, že je mnohdy bez problémů schopna prosperovat bez lidského zásahu“ (tedy okřídleně víra tvá tě uzdravila), a jediným argumentem je „ejhle, nové smrčky již nějaké rostou“ a „chceme získat zkušenosti“. Možno tedy říci, že se jedná o neopodstatněnou, slepou víru, proto její odpůrci jsou agresivně odmítáni. Posuzujeme-li kritické připomínky k současnému managementu **zajišťování „divočiny“ Šumavy**, zjistíme, že se jedná o vnější projevy požadavku „čisté přírody“, resp. určité **ideologie „puristického naturismu“** (tedy ani ne ekologismu či environmentalismu), obhajující všemi dostupnými prostředky ideologii **„nic než příroda“**, resp. přírodní revoluci (tj. „příroda nejlépe ví“, jež svou „zásadovostí“ připomíná některé krajní až extrémní ideologie). Vnější projevy dogmatického fundamentalismu spočívají především v rozvrácení dosavadních hodnot, zejména krajinných a kulturních a zneprístupňování „hájených“ území. Obecně dochází převážně ke kritice dvou zásadních faktů:

- viditelných škod způsobených bezzásahovitostí (kůrovcové odumírání smrkových porostů)
- znemožňování návštěvy přírodních území.

Základní projevy divokého rozvrácení polopřírodní / polokulturní Šumavy jsou spojeny nejen se snižováním ekologické stability, ale i biologické diverzity, zejména sukcesním mizením trvalých travních porostů (kde je největší škála ohrožených chráněných rostlin), devastací někdejších opečovávaných lesů, ale i pralesů, s torzy relativně přírodních biotopů a vytěšňováním sídelních projevů. Antropogenní prvky jsou nežádoucí, mezi nimi i vodní plochy, cesty a stavby, vč. sakrálních a pochopitelně i lidé. Systém chráněných území je netransparentní, chráněná území jsou hlídána strážci, v protikladu s převážně uskutečňovaným režimem národních parků v kulturně vyspělých zemích. **Na hájeném území je prosazována neplatnost běžných zákonných norem** - zákon o vodách, zákon o lesích a „ohýbány“ jsou další, např. stavební zákon aj. Navíc však dochází k nerespektování řada ekologických principů a zákonitostí. **Správa** se stává vrchnostenským úřadem, který **bez oponentury** rozhoduje o krajině i lidech (pouze s případným tichým souhlasem pouze MŽP). Vzhledem k prorůstání uvedené ideologie do „nejvyšších pater“, rozšiřují se obavy z příp. následků svobodných výroků, byť objektivního hodnocení skutečností.

Potřebná žádoucí vize NP Šumava

- Park přátelský, přitažlivý, komunikativní.
- Park pro milovníky přírody, umožňující poznání a pochopení přírody, jejich různorodostí, zákonitostí i potřeb.
- Park odpočinku, relaxace a wellness pobytů.

Závěr

Současný bezzásahový podíl cca 30 % současné plochy NP Šumava by se v žádném případě neměl „tíše“ rozšiřovat na „utajovaný cíl“ 3/4 ploch stávajícího NP Šumava !

Ochrana ekologické integrity ekosystémů a trvale udržitelný vývoj dlouhodobě „polokulturní / polopřírodní“ Šumavy vyžaduje udržování diverzity přírody při spolupráci s místními obyvateli, resp. potřebě učit se společně žít a to pokud možno v symbióze. **Celkový zdravý, harmonický vývoj společnosti i světa spočívá v citlivém, vyváženém stanovení řádu a volnosti, ve vyvážené harmonizaci vztahů.** Příroda se stává spíše zrcadlem kulturní úrovně, a to dokonce většinou pouze její momentální podoby. Měli bychom nalézat odpovědný vztah k naší přírodě a krajině, k obraně a zachování stávajících hodnot, pro jejich zachování budoucím generacím, vycházející však z erudovaného poznání širších interakcí, zpětných vazeb (i na obyvatelstvo) a globálních souvislostí ČR, Evropy a naší „křehké“ planety Země. Krajina je grunt a naše závislost na ní se v budoucnu ještě zvětší (V. Cílek). Dnes se jedná se o **přijetí konsensu o typu kultivaru krajiny české Šumavy.**

A na nakonec několik myšlenek býv. ministra životního prostředí Ivana Dejmala, který stál u zrodu NP Šumava: „... Při stanovení námi navrhované a nakonec obhájené rozlohy NP 69 000 ha jsme ovšem vycházeli z potenciálu území a z dynamiky padesáti let samovolně probíhajícího návratu

přírody do kulturních nebo člověkem značně pozmeněných lesních a lučních porostů. .... Jenže současná Šumava není a nikdy zcela nebude pralesním územím, nýbrž je hojně navštěvovanou turistickou oblastí s četnými kulturními zásahy do přírodního prostředí vč. zásahů do charakteru lesních porostů....Obecně je dobré, když se ukáznění návštěvníci mohou dostat i do výjimečných, zvláště cenných a citlivých území přírody. „

„... Divočinu s ustálenými ekologickými vazbami a energetickými toky na Šumavě prakticky nenajdeme. .... Z principu věci je nezbytné, aby divočině byla dána šance na 20 až 30 % rozlohy parku. .... Řadou cílených intervencí můžeme tuto cestu moderovat a zkrátit. To necítím jako ruku člověka ovladatele, ale jako pomocnou ruku člověka pečovatele. ... „

„Daleko větší škodu právnímu vědomí však působí úředníci, o kterých říká, že jsou kříženci prušácké akurátnosti s imbecilitou českého Hlustvisiháka, jenž důsledně lpí i na hloupě formulované liteře zákona, aniž by cokoliv pochopil z jeho ducha. Ti škodí všude. Urodí-li se takový typ na poli ochrany přírody, je to katastrofa. ... Obecně je tomu tak s celou ochranou přírody. Je odbornou i společenskou disciplínou. Bez vůle a přijetí myšlenky ochrany prostředí nejširší veřejností nelze nic z cílů ochrany přírody prosadit. **Krajina třetího tisíciletí proto v nejlepším případě ponese vedle v potu tváře uchovaných zbytků dědictví i stopy našich proher a úspěchů na cestě společnosti k novému kulturnímu vzoru. Alternativou je její rozpad na výrobní a urbanizovaný prostor a zpustlou divočinu.“**

Podklady

- Anděra M., Zavřel P. a kol. (edit): Šumava - příroda, historie, život, Baset Praha 2003
Cílek V., Mudra P., Ložek V. a kol.: Vstoupit do krajiny, Dokořán Praha 2004
Dejmal I.: Prostor k úvaze, Společnost pro krajinu / Studio JB Lomnice nad Popelkou 2008
Krečmer V.: Lesní hospodářství v právních souvislostech s ochranou životního prostředí a ochrany krajiny, Lesnická práce Kostelec nad Černými lesy 2007
Míchal I.: Obnova ekologické stability lesů, Academia Praha 1992
Procházka F., Štech M.: Komentovaný černý a červený seznam cévnatých rostlin české Šumavy, Správa NP a CHKO Šumava & Eko-Agency KOPT 2002
Průša E.: Přirozené lesy ČR, SZN Praha 1990
Roučka Z.: Předválečnou Šumavou, ZR & T Plzeň 2006
Sádlo J., Pokorný P., Hájek P., Dreslerová D., Cílek V.: Krajina a revoluce, Nakladatelství Malá Skála Praha 2005
Vacek S., Podrázský V.: Stav, vývoj a management lesních ekosystémů v průběhu existence NP Šumava, Lesnická práce Kostelec nad Černými lesy 2008
Valtr P.: Ekoregion „Zelená střecha Evropy“, In: Urbanismus a územní rozvoj 2/1992
Valtr P.: Inventarizace dřevin a návrh Plánu péče NPP Americká zahrada u Chudenic, AOPK Plzeň 2001
Valtr P.: Šumava - strategie udržitelného vývoje, Mikroregion Šumava-západ 2006
Valtr P.: Krajina české Šumavy - spěje k záchraně či pohřbívání ?, In: Zahrada - park - krajina 3-4/2008, SZKT Praha
Valtr P.: Dřeviny severní Ameriky, Mediteránní květina Středozeří vč. Makaronesie, Květina Afriky a Arabského poloostrova, Květina jižní a jihovýchodní Asie, manuskripty 2000 - 2009
Vovesný J.: Vliv hospodaření majetku rodu Schwarzenbergů na hospodaření na Šumavě, In: Časopis historického spolku Schwarzenberg 2009